

Ældre Sagen: Lønningerne løber fra pensionen – hvad venter regeringen på?

KRONIK

Bjarne Hastrup

Det danske pensionssystem er flere gange blevet kåret som et af verdens bedste. Det kan vi ikke mindst takke folkepensionen for. Folkepensionen er et sikkert fundament under alle pensionisters økonomi og et værn mod økonomisk fattigdom.

Man bliver langt fra forgyldt af en folkepension, men vi er i Danmark trods alt forskånet for at se de problemer med sult og fattigdom blandt pensionister, som mange andre lande lider under.

Folkepensionen er for mig at se en grundsten i vores danske velfærdsmodel. Den blev indført i 1957 efter aftale mellem Socialdemokratiet, Radikale Venstre, Venstre og Det Konservative Folkeparti. Faktisk er folkepensionen den første universelle ydelse i vores velfærdssamfund.

I de fleste lande er man virkelig ilde stedt som ældre, hvis man ikke har været beskæftiget på arbejdsmarkedet det meste af livet. I Danmark har man ret til fuld folkepension, blot man har boet her 40 år af sit voksne liv – uanset om man har været syg, arbejdsløs eller passet børn hjemme.

Pensionister er ikke »stenrige«

Meget af debatten om folkepensionen tyder på, at man ikke helt ved, hvad den består af, nemlig et grundbeløb og et pensionstillæg.

Grundbeløbet udgør 6.928 kroner om måneden før skat i 2024 og modtages af alle folkepensionister. Pensionstillægget afhænger af, om man har indtægter fra egen pensionsordning eller andre skattepligtige indtægter ved siden af bortset fra arbejdsindkomst, som ikke modregnes fra 2023.

Jo mere man har, desto mindre får man i pensionstillæg. Derudover får man også mindre, hvis man er samlevende, end hvis man bor alene. Folkepensionister med lav indkomst og formue får desuden en ældrecheck.

Nogle samfundsdebattører har haft travlt med at bilde offentligheden ind, at de fleste pensionister er »stenrige«. Men en overvældende andel af folkepensionisterne ligger i den nederste halvdel af indkomstfordelingen, dvs. de tilhører den halvdel af befolkningen, som har lavest indkomst.

Faktisk udgør folkepensionen den absolut væsentligste del af indkomsten for langt over halvdelen af folkepensionisterne, hvilket gør dem dybt afhængige af, om folkepensionen bliver rimeligt reguleret eller ej.

Men selv for de cirka ti procent af folkepensionisterne, der på grund af egen pensionsopsparing kun modtager grundbeløbet, er folkepensionen vigtig. For en gennemsnitlig pensionist svarer grundbeløbet ved folkepensionsalderen til, hvis man selv havde opsparet en pensionsformue på cirka 1,5 millioner kroner.

Jeg tror nok, de fleste kunne mærke, hvis de skulle spare 1,5 millioner kroner mere op i pension i løbet af arbejdslivet.

Folkepensionens størrelse er med andre ord afgørende for levestandarden for langt de fleste folkepensionister i Danmark i dag og i fremtiden – og jo svagere økonomi, man selv har med sig ind i pensionisttilværelsen, desto vigtigere er folkepensionen og dens regulering.

Pensionen halter og er udhulet

Men hvad er problemet, hvis Danmark har verdens bedste folkepension? Det er, at pensionen i disse år halter langt efter lønningerne. Problemet opstod i 2022, hvor vi oplevede den højeste inflation i 40 år og den laveste regulering af pensionen i 20 år.

Folkepensionen reguleres i dag med lønudviklingen på det private arbejdsmarked. Princippet er, at udviklingen i folkepensionen skal holde trit med indkomstudviklingen på arbejdsmarkedet – at når lønningerne i samfundet stiger med over fem procent i 2024, som Økonomiministeriet

“
Hvad er problemet, hvis Danmark har verdens bedste folkepension? Det er, at pensionen i disse år halter langt efter lønningerne.

LA er vendt tilbage til ideologiens kirkegård

KOMMENTAR

Ezekiel Rohde

Den 13. april afholdt Liberal Alliance sit største landsmøde nogensinde i partiets historie.

Stemningen kunne ikke undgå at være god. Omgivelserne var endnu en gang de samme i Tivoli Kongres Centers kulisser – i år var der blot fyldt helt op.

Pressefolkene var også mange. Der blev spurgt ind til stort og småt i baglandet. Det var dog ikke til at tage fejl af, hvad pressen primært fiskede efter. Nemlig de store spørgsmål; skal Liberal Alliance i regering, og er Alex Vanopslagh statsministerkandidat?

Midt i andre medlemmers begejstring foran pressens mikrofoner, hvor man kunne få indtrykket, at Alex Vanopslagh selvfølgelig skulle melde sig som statsministerkandidat, og at Liberal Alliance ikke kunne komme i regering hurtigt nok, blev min

egen begejstring for dagens begivenhed tonet ned.

Jeg er ikke ligefrem stor tilhænger af at lyde som Lars Løkke Rasmussen, men det bekymrer mig, når det begynder at handle om nogle, det vil sige ministerposter eller Alex Vanopslagh som statsminister, og ikke noget, altså liberal politik.

Det var dog ikke baglandets skyld, at dette emne tog landsmødet med storm. Liberal Alliance havde selv meldt ud, at man ønskede at blive et regeringsbærende parti inden landsmødet, og Alex Vanopslagh fik det i allerhøjeste grad også understreget i sin tale.

Det var dog ikke det eneste, der blev sat fokus på inden landsmødet.

Også en ny fireårsplan blev afsløret, hvor man vil halvere ambitionerne fra 2035-planen.

Det virker desværre som om Vanopslagh

»Nogle samfundsdebattører har haft travlt med at bilde offentligheden ind, at de fleste pensionister er 'stenrige'. Men en overvældende andel af folkepensionisterne ligger i den nederste halvdel af indkomstfordelingen,« skriver Bjarne Hastrup, der her ses sammen med statsminister Mette Frederiksen (S). Foto: Mads Claus Rasmussen/Ritzau Scanpix

modtagere af forsørgelsesydelse skal vente længere end andre i samfundet på at komme tilbage på samme købekraft som før inflationskrisen.

Derfor har Ældre Sagen siden foråret 2022 foreslået at fremrykke reguleringen af folkepensionen, førtidspensionen og andre forsørgelsesydelser.

En fremrykning er ikke politisk ukendt stof, for staten har selv fremrykket lønstigninger for offentligt ansatte med den overenskomst, der lige er indgået. På Djøfs område er der aftalt en generel lønstigning på 5,89 procent pr. 1. april 2024, mens resten af lønstigningen på 1,91 procent falder i 2025, det vil sige, det meste af den samlede lønstigning på 7,8 procent indtræder her i 2024.

På den måde kan de statsansatte indhente de privatansatte, der fik pæne lønstigninger allerede i 2023. Det ville da være rimeligt, om politikerne udviste samme forståelse og hensyn i forhold til pensionisterne og andre modtagere af forsørgelsesydelser?

Konkret foreslår Ældre Sagen en ekstraordinær regulering på fem procentpoint i 2024. Det vil give folkepensionister med lav indkomst og førtidspensionister 400-600 kroner mere udbetalt om måneden. Den ekstraordinære regulering i 2024 »betales tilbage« ved en afdæmpet regulering senere hen, når pensionen har indhentet efterslæbet i forhold priser og lønninger.

Det betyder altså, at en fremrykning af reguleringen ikke alene løser problemet her og nu for landets pensionister og andre på overførselsindkomst, men også at det er helt igennem økonomisk ansvarligt at gøre det; den langsigtede økonomiske holdbarhed påvirkes ikke.

Vi synes ikke, det er spor rimeligt, at pensionisterne fortsat skal vente på, at deres købekraft kommer tilbage på niveau, mens købekraften for erhvervsaktive stiger. En rimelig pension er en pension, som følger indkomstudviklingen i resten af samfundet.

Bjarne Hastrup er administrerende direktør i Ældre Sagen

regner med, så bør også folkepensionen stige med over fem procent.

Imidlertid sker reguleringen med to års forsinkelse, fordi det tager tid at opgøre den faktiske lønudvikling fra det ene år til det næste. Forsinkelsen i reguleringen er ikke et problem, når prisinflationen og lønudviklingen er stabil, men det giver store udfordringer, når priserne tager et stort hop opad, som vi så det for par år siden.

I 2022 var inflationen på hele 7,7 procent, mens folkepensionen kun blev reguleret med 1,2 procent. Inflationen er heldigvis faldet siden, men priserne er stadig meget højere, end de var før inflationskrisen.

Dette forløb har udhulet købekraften af folkepensionen. Folkepensionister kan i dag købe mindre for deres folkepension, end de kunne før coronaepidemien og før inflationskrisen. Det samme gælder førtidspensionister og andre modtagere af forsørgelsesydelser, der tilsvarende reguleres med to års forsinkelse. Modsat er lønmodtagerens realindkomst og købekraft steget.

Beregninger på Økonomiministeriets familietypermodel viser, at realindkomsten for folkepensionister med lav indkomst er 6.000-7.000 kroner lavere efter skat i 2024 sammenlignet med 2019. Realindkomsten er udtryk for, hvor meget man kan købe for sin

indkomst. I samme periode har de erhvervsaktive fået lønstigninger, som betyder, at deres realindkomst er 7.000-9.000 kroner højere efter skat i 2024 end i 2019. Det kan man kalde en skævvridning!

Realindkomsttabet kan sættes i internationalt perspektiv, idet OECDs »Pension at a Glance 2023« viser, at Danmark skiller sig ud som et af de lande, hvor der er sket den største udhuling af købekraften af pensionen.

Det er ikke fair

Vi synes ikke, at det er rimeligt, at folkepensionister, førtidspensionister og andre

og Liberal Alliance har glemt vores egen fortid og dermed også, hvem vi er.

Fortiden blev ellers beskrevet så udmærket af Alex Vanopslagh, der med en bekymret tilgang så tilbage på Liberal Alliances tidligere regeringstid i slut 10'erne. »Man må konstatere, at den borgerlige værdikamp sat på spidsen døde, da vi gik i regering. (...) Vi gik fra at være præsten, der prædikede, til at være en af synderne«, udtalte han i et længere interview med Berlingske i 2020.

Et dødslys til liberal Europa-politik

Nu er jeg så bekymret for, at Alex Vanopslagh har glemt både sin egen bekymring og kirkelige analog. For man lader til at have glemt, at sidst Liberal Alliance betradte ideologiens kirkegård, var man selv ved at ende i jorden.

Det kan man også se på Liberal Alliances valgplakater til dette europaparlamentsvalg,

som man har kunnet finde forskellige steder på sociale medier.

Teksten taler for sig selv, Liberal Alliance er »Danmarks borgerlige stemme i Bruxelles«. Ikke Danmarks »liberale stemme«. Liberal Alliances konservative drejning taget i betragtning, giver dette dog god mening. En indmeldelse i den kristne og konservative gruppe EPP er nok det nærmeste, man kommer på et dødslys til liberal Europa-politik.

De Konservative udmeldinger, har været støt stigende i Liberal Alliance efterhånden, som populariteten er blevet større. Samtidig er de liberale udmeldinger blevet færre.

Pludselig skulle Liberal Alliance gøre noget så illiberal som at føre aktiv kampagne for monarkiet. Man har været helt tilbageholdende med offentlige udmeldinger efter Svarer-udvalgets rapport, hvor der ellers er et klart liberalt svar.

Til sidst har man lavet en rædselsfuld kommunikation omkring værnepligten. En værnepligt, som er en kerneliberal sag at få afskaffet. I stedet fik Liberal Alliance gjort debatten kønnet på en måde, så flere stokkonservative ville lette på den høje hat.

En nødvendig værdikamp

Konservative partier kan man ellers finde nok af på Christiansborg, og pragmatisk forankrede partier kan man finde stort set alle andre steder på Christiansborg. Alex Vanopslagh sagde selv lidt kækt i sin tale på landsmødet i år »Kære socialdemokrater: Vi er ikke bange for jer. Tag bare ud og fortæl hele Danmark, at vi er liberale. For vi er Liberal Alliance, og det er vi stolte af!«.

Men netop stoltheden af at være liberal burde vi så stå ved - også når den ideologiske værdikamp bliver svær.

For sidst vi kæmpede indædt for mini-

sterbiler, døde den liberale værdikamp, og lige nu er kursen sat mod samme afgrund. Derfor er det med en oprigtig bekymring for, at historien gentager sig på ny, og Vanopslaghs drøm om at få LA ind på ministerkontorerne endnu en gang dræber den liberale værdikamp.

For når Liberal Alliance sætter deres visioner forankret i en forhåbning om forandring på bænken for i stedet at skifte fine floskler og fireårsplaner ind, vil værdikampen stå for forfald.

En værdikamp, der er bærende nødvendig for den liberale meningsdannelse i Danmark.

En kamp Liberal Alliance for alt i verden ikke må glemme, fordi den er vigtigere end gode meningsmålinger.

Ezekiel Rohde er medlem af Forretningsudvalget i Liberal Alliances Ungdom